

Raasepori. Persböle, Villa Vikan

Luontoselvitys 2013



Silvestris luontoselvitys oy
Esko Vuorinen
Jorma Pennanen
31.8.2013

Sisältö

Selvityksen laatija:.....	2
1. Johdanto.....	3
2. Aineisto ja inventointimenetelmät.....	3
2.1. Karttatarkastelu.....	3
2.2. Elinympäristö- ja kasvistoselvitys.....	3
2.3. Liito-oravaselvitys.....	3
2.4. Muu lajisto.....	4
2.5. Lajien ja luontotyypin suojeleminen.....	4
2.6. Raportissa käytetyt lyhenteet.....	4
3. Selvitysalue.....	5
4. Osa-alueiden kuvaukset.....	5
5. Tulokset.....	14
5.1. Kasvit.....	14
5.2. Liito-orava.....	15
5.3. Saukko.....	15
5.4. Lepakot.....	15
5.5. Muut eläimet.....	16
5.6. Arvokkaat luontokohteet ja lajit.....	16
5.7. Ekologiset yhteydet.....	16
6. Lähteet.....	17

Liitteet:

Liite 1: Putkilokasvit

Kartta 1: Selvitysalue ja osa-alue-rajat ilmakuvapohjalla

Kartta 2: Osa-alue-rajat arvoluokittain karttapohjalla

Kansikuva: Kvarnträskan puron rantapuiden juurakoissa kasvaa uhanalaisia sammalia, mm. hiuskoukkusammalta ja kalliopunossammalta (osa-alue 1). (Kuva: EV)

Selvityksen laatija:

Silvestris luontoselvitys oy

(Esko Vuorinen ja Jorma Pennanen)

Heikinkatu 4

10300 Karjaa

gsm 050 538 0386

esko.vuorinen@silvestris.fi

1. Johdanto

Luontoselvityksen kohteena on noin 6,2 hehtaarin laajuinen alue Raaseporin kunnassa. Alueen raja-
aus on esitetty kartalla 1. Selvityksen tarkoituksena on tarjota riittävät tiedot alueen kaavoitusta varten. Luontoselvityksen ovat laatineet maanomistajan toimeksiannosta luontokartoittajat (eat) Esko Vuorinen ja Jorma Pennanen.

2. Aineisto ja inventointimenetelmät

2.1. Karttatarkastelu

Ennen maastotyötä tehtiin kartta- ja ilmakuvatarkastelu. Näiden perusteella piirrettiin alustavat luontokuviot.

2.2. Elinympäristö- ja kasvistoselvitys

Elinympäristökartoituksen yhteydessä inventoitiin kattavasti alueen kasvisto. Maastotyö tehtiin 2.7.2013. Rantojen vesikasvillisuutta havainnointiin maalta käsin. Purolaakson sammalet tarkastettiin kahlaamalla uomassa.

Havaittuun lajistoon sekä elinympäristöjen rakennepiirteisiin perustuen määriteltiin luontotyypit sekä arvioitiin niiden edustavuutta ja harvinaisuutta. Samalla arvioitiin kuviokohtaisesti alueiden soveltuvuutta eliöstölle, erityisesti direktiivilajeille. Luonnonarvojen perusteella arvioitiin myös alueiden soveltuvuutta erilaiseen maankäyttöön.

Kartoituksessa käytettiin karttaa 1:3000 ja GPS-paikanninta. Käytetty GPS-paikannin on Garmin 62s, jonka heitto on korkeintaan +-15 m. Tarkistuspisteissä (kartassa helposti tunnistettavia pisteitä) kokeiltaessa oli heitto kuitenkin tavallisesti selvästi pienempi, korkeintaan viisi metriä. GPS-paikantimen käyttämä koordinaattijärjestelmä WGS84 muunnettiin MapInfo-ohjelmaa varten EUREF-FIN-järjestelmään.

Alueiden rajat on piirretty kartan, ilmakuvien ja GPS-paikantimella määriteltyjen pisteiden avulla.

2.3. Liito-oravaselvitys

Liito-oravien esiintymisestä etsittiin merkkejä eli eläimen papanoita suurten haapojen ja kuusien tyviltä. Kartoitusalueelta käytiin läpi metsäkuviot, jotka arvioitiin metsän rakenteen ja puulajiston takia potentiaalisiksi liito-oravan elinpiireiksi. Liito-oravakohteiden rajaukset arvioitiin maastossa liito-oravan jätösten sijaintien ja metsikön laadun perusteella. Menetelmänä sovellettiin selvityksessä ”Moottoritie VT 1 laajennus Lieviö-Muurla” käytettyä menetelmää (Vuorinen 2001).

Tärkeimpiä liito-oravaesiintymän ominaisuuksia ovat pesäpuiksi sopivien kolopuiden esiintyminen, sekametsäisyys, erityisesti kuusten ja vanhojen haapojen esiintyminen, ravintopuiden, kuten leppien, esiintyminen sekä metsä liittyneisyys muuhun metsäalueeseen (metsäalueen pirstoutumattomuus).

Maastossa määriteltiin myös potentiaalisten esiintymien rajat sekä esiintymien väliset metsäyhteydet liito-oravan kannalta.

Liito-oravaselvitys tehtiin luontotyyppi- ja kasvistoselvitysten yhteydessä.

2.4. Muu lajisto

Muusta lajistosta tehtiin havaintoja luontotyyppi- ja kasvistoselvityksen yhteydessä.

2.5. Lajien ja luontotyyppien suojelu

Selvityksessä havainnoitiin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita lajeja ja elinympäristöjä seuraavien kansallisen ja EU:n lainsäädännön ja direktiivien pohjalta:

- luonnonsuojelulain 29 §: n tarkoittamat suojellut luontotyypit
- luonnonsuojelulain 46 §:n tarkoittamat uhanalaiset lajit
- luonnonsuojelulain 47 §:n tarkoittamat erityisesti suojeltavat lajit
- metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt
- vesilain 2. luvun 11 §:n tarkoittamat kohteet
- luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit

Elinympäristöjen uhanalaisuus on määritetty Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (Raunio ym. 2008) mukaisesti.

Lajien uhanalaisuusluokitus on uhanalaisarvioinnin (Rassi ym. 2010) mukainen.

Lisäksi huomioitiin alueellisesti uhanalaiset lajit (Rassi ym. 2001 & Rassi ym. 2010).

2.6. Raportissa käytetyt lyhenteet

EN	erittäin uhanalainen
VU	vaarantunut
NT	silmälläpidettävä
RT	paikallisesti uhanalainen (lounaisella rannikkomaalla eli 1b-vyöhykkeellä uhanalainen laji)

3. Selvitysalue

Alue sijaitsee Raaseporin kunnassa, Persbölen kylässä, Vikauddenin niemellä Långträsket-järven pohjoisrannalla. Kallioperä on granaattipitoista mikrokliinigraniittia (GTK 2010, 10.7.2013).

Selvitysalue, Vikauddenin niemi koostuu kolmesta itä-länsisuuntaisesta kohoumasta ja näiden rinnealueista. Länsiosan laakossa kulkee luonnontilainen mutkitteleva purouoma.

Alueella tai sen lähetyvillä ei ole pohjavesialueita. Alueen luoteisreuna kuuluu suojelualueeseen (Kvarnträskån hiuskoukkusammalen esiintymä, ERA201404). Muut suojelualueet sijaitsevat kauempana alueesta. (Paikkatietoikkuna, 30.8.2013)

Alue sijaitsee hemiboreaalisella kasvillisuusvyöhykkeellä (1b, Lounainen rannikkomaa).

Selvitysalueen laajuus on noin kuusi hehtaaria.

4. Osa-alueiden kuvaukset

Selvitysalue on tässä kuvattu 15 kuviona. Joka kuvioista on lyhyt kuvaus sekä luonnonarvoihin perustuva arvotus sekä maankäyttösuositus. Aluenumerot viittaavat liitekarttaan 1.

Arvoluokitus:

- 5 Kansallisesti arvokas. Ainutlaatuisen lajin esiintymä tai erittäin uhanalaisen lajin kansallisesti tärkeä esiintymä. Perustetut suojelualueet. Vaativat yleensä luonnonsuojelun perustamista.
- 4 Maakunnallisesti arvokas. Uudellamaalla erityinen tai ainutlaatuinen elinympäristö tai uhanalaisen lajin tärkeä, elinvoimainen esiintymä. Luonnonarvojen säilyttäminen vaatii usein luonnonsuojelun perustamista.
- 3 Paikallisesti erittäin arvokas. Kohde, jossa on erityisiä luonnonarvoja, uhanalaisen tai harvinaisen lajin esiintymä tai edustavan luontotyyppi, joka on erityisen hyvässä luonnontilassa. Luonnonarvojen säilyttäminen edellyttää usein jotain rajoituksia maankäyttöön.
- 2 Paikallisesti arvokas. Kohteessa on joitain luonnonarvoja, joiden säilyttäminen saattaa vaatia jonkinlaisia rajoituksia maankäyttöön.
- 1 Vähäiset luonnonarvot. Tavanomaista luontoa. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luonnonarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluokitusta voidaan nostaa kun arvot ennallistuvat kohtuullisessa ajassa (n. 40–60 v). Ei rajoituksia alueen käyttöön.
- 0 Ei luonnonarvoja. Ympäristö on tuhoutunut.

Jos arvoluokitus on 2 tai enemmän, on numeron jäljessä suluissa lyhyesti mainittu ne tärkeimmät luonnonarvot, joihin luokitus perustuu.



Kuva 1. Luonnontilainen purouma osa-alueella 1. (JP)

Osa-alue 1 Puronvarsilehto

kansikuva ja kuva 1

1,0 ha

Selvitysalueen länsilaidassa sijaitseva luonnontilainen purolehtokokonaisuus. Uudenmaan ympäristökeskus on rajannut purouman lähiympäristöineen erityisesti suojeltavan lajin, hiuskoukkusammalen (*Dichelyma capillaceum*) elinympäristönä. Myös alueen muu sammalajisto on todettu arvokkaaksi. Maastokäynnillä purokivillä ja tervaleppän juurilla havaittiin mm. vaarantunutta (VU) kalliopunossammalta (*Porella cordaeana*) sekä silmälläpidettävää, alueellisesti uhanalaista (NT, RT) ahdinsammalta (*Platyhypnidium riparioides*).

Puron varsi on saniaislehtoa, jossa kasvavat mm. kotkansiipi ja hii-renporras. Långträsketiin laskevassa päässä esiintyy saniaisten lisäksi suurruohoja kuten mesiangervo, karhunputki, nokkonen ja ojakellukka. Puroumaan laskevat rinnealueet ovat käenkaali-oravanmarja tyy-pin lehtoa (OMaT), jossa lajeina mm. valkovuokko, sudenmarja, metsäimarre, jänönsalaatti ja käenkaali. Osa-alueella puron pohjoispäässä esiintyy myös lehtomaitikkaa. Pensaskerrossessa esiintyy runsaana tuomi. Puusto on pääosin kuusta, tervaleppää ja rauduskoivua. Sekapuina on jalopuita kuten tammi, vaahtera ja metsälehmus. Puusto on melko järeää ja varjostavaa. Lahopuuta on kohtalaisesti.

Arvo: 5

Perustelut:

- suojelualue

- erityisesti suojellun, erittäin uhanalaisen (EN), luontodirektiivin II-liitteen sammallajin elinympäristö
- alueen muu arvokas sammallajisto
- arvokas kasvilajisto
- uhanalaiset luontotyypit: tuore keskiravinteinen lehto (VU), kostea keskiravinteinen lehto (NT), kostea runsasravinteinen lehto (VU), pieni havumetsävyöhykkeen joki (VU)
- metsälain (§ 10) mukaiset erityisen tärkeit elinympäristöt: puron lähiympäristö, rehevä lehto

Suositus: Hiuskoukkusammalen säilymiselle tärkeän elinympäristön hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty.



Kuva 2. Rantanäkymä alueelta 2 itään. (EV)

Osa-alue 2 Ranta

kuva 2

0,03 ha

Purolaakson saniaislehdon ja järven väliin on muodostunut tervaleppää ja koivua kasvava luhtainen vyöhyke, jossa pensaskerroksessa kasvaa tuomea ja paatsamaa. Tiheäkasvuisessa kenttäkerroksessa valitsevat sarat ja heinät, kuten ruokohelpi sekä korpi- ja viitakastikka.

Näiden seassa esiintyy tyypillisiä rantojen suurruohoja, kuten kurjenmiekkää, ranta-alpia ja rantakukkaa. Suursaroja edustavat viiltosara, jouhisara, jokapaikansara ja luhtasara. Purtojuurta kasvaa laikuittain samoin kuin viitaorvokkia. Punakoiso kiipeilee pensaiden oksilla.

Vedessä kasvaa 5-7 metriä leveä harvahko ruovikko, jonka seassa esiintyy terttualpia, järvikortetta, ulpukkaa ja pohjanlummetta.

Arvo: 2

Perustelut:

- monilajinen luhtaympäristö muodostaa kokonaisuuden siihen rajautuvat purolehdon kanssa

Suositus: Säilytetään luonnontilassa.

Osa-alue 3 Kuusikkorinne

0,23 ha

Lehtomaista kangasta jyrkässä rinteessä. Lajisto on tyypillistä OMT-metsälle: käenkaali, sananjalka, lillukka ja mustikka. Pensaskerroksessa runsaimpina ovat pihlajan taimet.

Arvo: 2

Perustelut:

- muodostaa suojelualan (osa-alue 1) puskurivyöhykkeen, joka suojaa lehdon pienilmastoa

Suositus: Säilytetään puustoisena, pensaskerrosta ei raivata.

Osa-alue 4 Kallio

0,02 ha

Kallio, jonka päällä on Villa Vikanin huvila. Kalliolajistossa tyypillisiä lehtokallion lajeja, mm. kallioimarre, lehtoarho, keltamaksaruoho ja isomaksaruoho. Näiden ohella viljelyjäänteinä jonkin verran koristekasveja, kuten varjoliljaa ja kaukasianmaksaruohoa. Peltohanhikki on runsas kallion tyvellä.

Arvo: 1

Perustelut: Lajisto tavanomaista, kulttuurivaikutteista.

Suositus: -

Osa-alue 5 Lehtomainen kangas ja lehto

kuva 3

0,73 ha

Järeä puusto koostuu rannan lähetyvillä valtaosin männyistä ja lähempänä pihaa kuusista. Joukossa kasvaa runsaasti koivuja sekä muutamia suhteellisen nuoria metsälehmäksiä ja tammia. Paikoin kasvaa pihlajanvesakkoa ja muutamia pähkinäpensaita lukuun ottamatta pensaskerros on enimmäkseen harvahkoa. Kenttäkerroksessa vuorottelevat karumpi mustikanvarvikko ja rehevämmät lehtomaisemmat

laikut, joissa mm. valkovuokkoa, kurjenkelloa, kieloa, nuokkuhelmikkää, jänönsalaattia, käenkaalia ja lillukkaa.

Alueen koillisosassa metsäkastikka muodostaa miltei yksinään metsän aluskasvillisuuden.

Alueen koillisreunan piha-alueelle laskeutuvassa rinteessä on kapealti monilajista kuivaa lehtoa. Lajeina mm. tuoksusimake, kissankello, kalvassara, hirssisara, kielo, ahomatara, lehtomaitikka, nuokkuhelmikkä, valkolehdokki, lillukka, purtojuuri ja metsäapila.

Rannassa kasvaa tervaleppävyö, jossa lepät ovat enimmäkseen melko heikkokasvuisia, osittain miltei pensasmaisia. Rantarinteessä saunan lähellä on paahdeympäristöä, jossa kasvaa kissankelloa, sarjakeltanoa, huopakeltanoa ja lampaannataa. Rantaa reunustaa kapea ja harvahko ruovikko, jossa lajisto samanlaista kuin osa-alueella 2.

Lahopuustoa alueella ei ole juuri lainkaan.

Arvo: 2

Perustelut:

- koillisreunan monilajinen lehtolaikku
- jalopuut

Suositus: Jalopuita suosiva hoito. Koillisreunan lehtorinne säilytetään rakentamattomana.



Kuva 3. Runsaslajista lehtorinnettä alueen 5 koillisreunassa. (EV)

Osa-alue 6 Umpeutuva puustoinen suurruohoniitty ja lehto

0,49 ha

Hoitamaton, kulttuurivaikutteinen, harvapuustoinen niittyalue, jossa kenttakerros on mesiangervoaltaista. Alueella kasvaa joitakin vanhoja tammia, metsälehmäksiä ja rauduskoivuja. Ojissa ja rannan tuntumassa kasvaa kiiltopajua. Alueella esiintyy myös pihasyreeniä. Tietä vasten alueen pohjoispäässä on istutettu kaistale nuoria lehtipuita joiden alla kasvaa vaahteran ja tammen taimia. Muu kasvillisuus on kauttaaltaan suurruohoista kuten osa-alueella 7.

Arvo: 2

Perustelut:

- suuria jalopuita sekä muita vanhoja puita

Suositus: Suuret arvokkaat puut säilytetään.

Osa-alue 7 Suurruohoniitty

0,09 ha

Kosteapohjaista suurruohoniittyä, joka on lähiympäristön tavoin sulkeutumassa. Valtalajina mesiangervo. Muita lajeja ovat mm. nokkonen, rönsyleinikki, kylä- ja ojakellukka, koiranputki, vuohenputki, karhunputki ja maitohorsma. Aluskasvillisuudessa esiintyy jonkin verran lehtomaitikkaa.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 8 Rantaluhta

0,13 ha

Kosteaan suurruohoniittyyn vaihettava pensaikkoinen ranta-alue, jossa vesirajassa kasvaa järviruokoa. Luhdan muuta kasvillisuutta ovat mm. kiiltopaju, ranta-alpi, korpikastikka, kurjenjalka, ruokohelpi, rantakukka, rantamatara, viiltosara, suo-orvokki, punakoiso ja rantayrtti.

Arvo: 2

Perustelut:

- Tärkeä elinympäristö mm. alueen linnustolle.

Suositus: Säilytetään luonnontilassa.

Osa-alue 9 Lehtomainen kangas

1,1 ha

Varttunutta, osin harvennettua kuusi-mänty sekametsää, josta tuulenskaatoja on korjattu pois. Kasvillisuus on tavanomaista. Kenttakerroksessa kasvavat mm. käenkaali, kielo, sananjalka, oravanmarja, lillukka, metsäkastikka sekä lehtipuiden taimia.

Rantaviivassa kasvaa tervaleppiä ja niiden katveessa tavanomaista suurruohoista rantakasvillisuutta, ruokohelpeä ja suursaroja.

Rantavedessä on niukasti kasvillisuutta, hieman järvikortetta ja mm. terttualpia.

Arvo: 1

Suositus: -.

Osa-alue 10 Mustikkatyypin kangas

0,71 ha

Tuoreen kankaan puusto on ikärakenteeltaan vaihtelevaa, havupuuvältaista. Vanhimmat puut ovat melko vanhoja ja järeitä, mutta laho-
puustoa on niukasti. Pensaskerroksessa esiintyy kuusentaimien ohella katajaa. Vähälajinen kenttäkerros muodostuu tavanomaisesta kangas-
lajistosta, runsaimpina kanerva, metsälauha, mustikka ja puolukka.

Kapeassa rantavyöhykkeessä kasvaa hillittykasvuista tervaleppää ja rauduskoivua. Rantakasveja ovat mm. jokapaikansara, kurjenjalka, ranta-alpi, pullosara, siniheinä ja suomyrtti.

Rantavedessä ei kasva järviruokoa kuin parissa kohdassa niukkana. Muuten rantaveden kasvillisuus koostuu harvasta järvikortteikosta, jonka seassa hiukan terttualpia ja ulpukkaa.

Arvo: 1

Suositus: -



Kuva 4. Lehdon varjossa viihtyy monipuolinen kasvillisuus (osa-alue 11). (EV)

Osa-alue 11 Lehto

kuva 4

0,25 ha

Sekapuustoisessa lehdossa kasvaa eri-ikäisiä kuusia, näistä suurimmat hyvin kookkaita. Alueen pohjoisosassa, aluetta halkovan tien pohjoispuolella kasvaa kaksi isoa metsälehmusta. Joitain pienempiä metsälehmuksia kasvaa lehdon eteläosassa sekä yksittäispuina raitaa, vaahteroita ja tammia. Alikasvoksena on mm. tuomea. Lähellä rantaa on kohtalaisesti lahopuuta. Rannassa kasvaa kookkaita tervaleppiä.

Lehdon lajisto on melko monipuolista, vaikka harvinaisemmat lajit puuttuvatkin. Lajistoon kuuluvat mm. metsäkorte, vuohenputki, valkovuokko, hiirenporras, metsäkastikka, kurjenkello, kielo, ahomansikka, metsäkurjenpolvi, salokeltano, ahokeltano, oravanmarja, nuokkuhelimikka, tesma, lehtoarho, jänönsalaatti, käenkaali, sudenmarja, lehtonurmikka, lillukka ja metsäorvokki.

Tien pohjoispuolelle on istutettu puolitusinaa palsamipoppeleita. Ne ovat varttuneet melko kookkaiksi.

Arvo: 2

Perustelut:

- monipuolinen lajisto
- jalopuusto
- uhanalainen luontotyyppi: tuore keskiravinteinen lehto (VU)
- metsälain (§ 10) mukainen erityisen tärkeä elinympäristö: rehevä lehtolaikku

Suositus: Säilytetään luonnontilassa.

Osa-alue 12 Rantakallio

kuva 5

0,06 ha

Etelään antavan rantakallion tasanteilla on kallioketoa, jonka lajistoon kuuluvat kanerva, sormisara, metsälauha, lampaannata, sarjakeltano, nurmipiippo, mäkitervakko, huopakeltano, lehtonurmikka, hopeahanhikki, ahosuolaheinä, rohtotädyke ja karvakiviyrtti. Lajisto ilmentää tavanomaista emäksisempää kivilajia, vaikka varsinaista kalkkia kallioperässä ei lienekään. Silmälläpidettäväksi luokiteltua kissankäpälää esiintyy runsaina kasvustoina.

Rantaviivan halkeamissa kasvaa jouhivihvilää, rantayrttiä ja rantaminttua.

Rantavedessä ei kasva kasveja.

Arvo: 2

Perustelut:

- kallioketo
- uhanalainen luontotyyppi: keskiravinteinen järvenrantakallio (NT)
- kissankäpälä on silmälläpidettävä laji (NT)

Suositus: Säilytetään luonnontilassa.



Kuva 5. Rantakallion emäksiset kivilajit luovat edellytykset monilajiselle ketokasvillisuudelle (osa-alue 12). (EV)

Osa-alue 13 Tuore kuusikangas

0,26 ha

Tavanomaista kuusi-mäntykangasta, jossa aluskasvillisuus koostuu varvikosta.

Arvo: 1

Suositus: -

Osa-alue 14 Kosteaa rantametsä

0,08 ha

Koivua ja tervaleppää kasvava luhtainen kaista, jossa kenttäkerroksen muodostavat viiltosara, ranta-alpi ja mesiangervo. Puusto on kohtalaisen hentorunkoista ja lahopuuta on niukasti. Kaistan edustalla ranta-vedessä kasvaa kapea ruokovyö.

Arvo: 2

Perustelut:

- lehtipuustoinen kaista monipuolistaa alueen luontoa ja tarjoaa elinympäristön luhtalajistolle

Suositus: Säilytetään luonnontilassa.

Osa-alue 15 Pihat, rakennukset ja tiet

1,0 ha

Rakennusten lähistöllä on koriste- ja marjapensasistutuksia, vanhoja kasvimaita (nyt rikkaruohottuneita) ja sorapihoja. Niiden kasvillisuus koostuu tavanomaisista piha- ja joutomaalajeista. Pihanvierustojen lajistossa on myös jonkin verran säilynyt vanhoja laidunniittyjen lajeja, esim. hakarasara, ahdekaunokki, pukinjuuri ja keltamatara. Näistä keltamatara on luokiteltu uhanalaiseksi. Laji on tosin varsin niukka eikä esiintymä ole sen takia lajin suojelun kannalta merkittävä.

Rakennusten ja pihojen lähiympäristöön tavataan villiytyneitä koristekasveja, esimerkiksi vuohenkelloa, harjaneilikkaa, ruskoliljaa ja komealupiinia.

Rakennuksissa pesii todennäköisesti lepakoita.

Arvo: 1

Perustelut: -

Suositus: Jos nykyistä rakennuskantaa aiotaan purkaa, on sitä ennen suositeltavaa tehdä lepakkoinventointi.

5. Tulokset

5.1. Kasvit

Selvitysalueella tavattiin 185 putkilokasvilajia. Lajit on esitetty liitetaulukossa 1.

Jaloista lehtipuista alueella esiintyy luonnonvaraisena saarnia, tammia, vaahteroita ja metsälehmäksiä.

Putkilokasveista huomionarvoisimmat ovat viisi uhanalaisluokiteltua kasvilajia: kissankäpälä (NT), keltamatara (VU), hiuskoukkusammal (EN), kalliopunossammal (VU) ja ahdinsammal (NT, RT).

Kissankäpälä (*Antennaria dioica*) vaatii kasvupaikakseen kuivan ja karun ympäristön, esim. ketoja, kalliota ja teiden pientareita. Laji on vähentynyt Suomessa, varsinkin etelässä mm. kuivien ja avointen kas-

vupaikkojen vähentymisen takia. Kissankäpälää kasvaa kalliokedolla osa-alueella 12.

Keltamatar (*Galium verum*) on taantunut voimakkaasti samoista syistä kuin kissankäpälä. Laji myös risteytyy helposti lähisukulaisensa paimenmataran kanssa. Risteymien myötä keltamatar vähitellen häviää kasvupaikaltaan. Keltamataraa kasvaa piha-alueella (osa-alue 15)

Uhanalaisen **hiuskoukkusammalen** (*Dichelyma capillaceum*) kasvustoja ei tässä selvityksessä tarkastettu. Purouomasta havaittiin kaksi muuta uhanalaista sammallajia.

Ahdinsammalta (*Platyhypnidium riparioides*) uhkaa purojen perkaus, vesien rehevöityminen ja vesirakentaminen.

Kalliopunossammal (*Porella cordaeana*) on herkkä pienilmaston muutoksille elinympäristössään. Mm. rantametsien hakkuut hävittävät lajin kasvupaikaltaan.

5.2. Liito-orava

Liito-orava (*Pteromus volans*) liikkuu puustoisilla alueilla. Se ylittää harvoin puuttomia alueita eli pellot, leveät vesistöt ym. aukeat alueet muodostavat sille leviämisesteen. Aukean ylittämiseen liito-orava voi käyttää puurivejä, kuten puukujanteita tai puron tai ojanvarren puustoa. Liito-orava suosii pesänään koloa, mutta se voi asettua myös tavallisen oravan rakentamaan risupesään. Kolot sijaitsevat usein suurissa haavoissa, mutta voivat myös olla muissa lehtipuissa, joihin tikat ovat kovertaneet koloja. Risupesä sijaitsee useimmiten suuressa kuusessa. Yhdellä yksilöllä on todettu olevan useita pesäpuita (Hanski ym. 2001). Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Selvityksen yhteydessä ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Kaikki Vikanin niemen metsäiset alueet ovat lajin liikkumiselle sopivia ympäristöjä. Todennäköisin liito-oravan lisääntymisalue on Kvarnträskän purolaakso. Myös rantalehto osa-alueella 11 sopii sen elinpiiriin ydinalueeksi.

5.3. Saukko

Saukko (*Lutra lutra*) elää enimmäkseen meren, järvien ja virtavesien rannoilla. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Maastossa ei havaittu saukkoa, eikä merkkejä siitä. Saukko liikkuu todennäköisesti alueella järven rantoja ja Kvarnträskän puronvartta pitkin. Purolaakso voi olla myös potentiaalinen pesimäympäristö.

5.4. Lepakot

Lepakot suosivat erityisesti väljiä metsiä ja metsänreunoja, joissa aluskasvillisuus on rehevää. Tällaisia ovat lehdot, korvet ja hakamaat. Lepakoille sopivaa biotooppia on alueella laajalti. Parhaiten lepakoille soveltuvia ovat purolaakso (1 ja 3), lehtoalue (11) ja rakennusten ympäristöt (15). Ruokailualueena saattaa myös toimia alueet 5 ja 6 ja alueen 9 rannat ja metsänreunat, jotka rajautuvat alueisiin 15 ja 11. Myös rannat ja rantavedet ovat osalle lepakkolajeista tärkeitä saalistusaluei-

ta. Muut osa-alueet ovat lepakoille saalistusalueina heikkoja (kangasmetsät).

5.5. Muut eläimet

Alueella havaittiin seuraavat eläinlajit, niiden jälkiä tai ulosteita: oravia, hirviä, valkohäntäkauris, rantakäärme (NT) ja supikoira.

5.6. Arvokkaat luontokohteet ja lajit

Erityissuojellut lajit

Selvitysalueella esiintyvä luonnonsuojelulain § 47:n mukainen erityissuojeltavalaji on hiuskoukkusammal.

Tiukasti suojellut lajit

EU:n luontodirektiivin liitteen II tiukasti suojelemista lajeista (luonnonsuojelulaki § 49) alueella esiintyy hiuskoukkusammal.

Ympäristölakien suojaamat elinympäristöt

Metsälain (§ 10) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat osa-alueet 1 ja 11.

Vesilakikohteita (vesilaki 2. luku 11§) ei esiinny alueella.

Alueella ei esiinny luonnonsuojelulain § 29 mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä.

Uhanalaiset luontotyypit

Alueella esiintyy seuraavia uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä (Raunio ym. 2008):

- tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU), osa-alueella 1 ja 11
- kostea keskiravinteinen lehto (NT) osa-alueella 1
- kostea runsasravinteinen lehto (VU) osa-alueella 1
- pieni havumetsävyöhykkeen joki (VU) osa-alueella 1
- keskiravinteinen järvenrantakallio (NT) osa-alueella 12

5.7. Ekologiset yhteydet

Metsä- ja puustovyöhykkeet sekä vesistöt toimivat luonnon ydinalueiden välillä ns. ekologisina käytävinä eli eliöstön leviämisteinä ja johtokäytävinä. Luonnon ydinalueet ja ekologiset käytävät muodostavat yhdessä ekologisen verkoston. Eri lajit vaativat kulkureiteiltään erilaisia ominaisuuksia. Liito-oravat ja lepakot tarvitsevat puustoisia yhteyksiä, saukko kulkee rantoja ja vesiuomia pitkin.

Vikanin niemi on nykyisellään varsin ehjä, pirstoutumaton. Se ei silti ole osa laajempaa yhtenäistä metsäaluetta, koska ympäristössä vallitsevat avoimet pellot.

Alueen yhteydet laajempiin saloalueisiin ovat tyydyttäviä. Ne kulkevat rauhoitetun lehdon kautta puron vartta pohjoiseen sekä järven rantaa länteen. Sen sijaan idän suunnassa järvenrannan puustovyö on katkonainen eikä toimi kunnollisena kulkureittinä mm. liito-oraville eikä lepakoille.

6. Lähteet

- Hanski, I. K., Henttonen, H., Liukko, U-M., Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. Suomen ympäristö 459. – Ympäristöministeriö, Helsinki. 130 s.
- Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2008: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus Oy.
- Hämet-Ahti, L., Suominen J., Ulvinen T. & Uotila P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4 p. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki. 656 s.
- Laaka-Lindberg, S., Anttila, S., Syrjänen, K. (toim.) 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus. Helsinki. Ympäristöopas. 347 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti kustannus. Tapio. 192 s.
- Mossberg, B. Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan Kasvio. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. 928 s.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A., & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Osat 1 ja 2. Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen ympäristö 8/2008. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=282258&lan=fi&clan=fi>. (Ladattu 24.11.2010)
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskuksen ympäristöopas 109, luonto- ja luonnonvarat. 196 s.
- [pc], Vuorinen, Esko 2001: Liito-oravaesiintymät suunnitellun moottoritien maastokäytävällä ja sen läheisyydessä. – Teoksessa: Valtatien 1 (E 18) rakentaminen moottoritienä, välillä Muurla - Lohjanharju (Lieviö) Luontoselvityksen täydentäminen / Liito-oravaselvitys. Julkaisematon. 47 s., 18 karttaa.
- Ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertta. Suomen ympäristökeskus (SYKE). Saatavilla: <http://www.p2.ymparisto.fi/scripts/oiva.asp>.

Putkilokasvit (185 lajia)

Acer platanoides	vaahtera	lönn	
Achillea millefolium	siankärsämä	rölleka	
Achillea ptarmica	ojakärsämä	nysört	
Aegopodium podagraria	vuohenputki	kirskål	
Agrostis capillaris	nurmirölli	rödven	
Alchemilla monticola	laidunpoimulehti	betesdaggekåpa	
Alnus glutinosa	tervaleppä	klibbal	
Alopecurus pratensis	nurmipuntarpää	ängskavle	
Amelancier spicata	isotuomipihlaja	blåhagg, häggmispel	
Anemone nemorosa	valkovuokko	vitsippa	
Angelica sylvestris	karhunputki	strätta, skogspipa	
Antennaria dioica	kissankäpä	kattfot	NT
Anthoxanthum odoratum	tuoksusimake	vårbrodd	
Anthriscus sylvestris	koiranputki	hundkåx	
Artemisia vulgaris var. vulgaris	rikkapujo	gråbo	
Athyrium filix-femina	hiirenporras	majbråken	
Betula pendula	rauduskoivu	vårtbjörk	
Betula pubescens	hieskoivu	glasbjörk	
Calamagrostis arundinacea	metsäkastikka	piprör	
Calamagrostis canescens	viitakastikka	grenrör	
Calamagrostis epigejos	hietakastikka	bergrör	
Calamagrostis purpurea	corpikastikka	brunnrör	
Calluna vulgaris	kanerva	ljung	
Caltha palustris	rentukka	kalvleka, kabbleka	
Calystegia sepium ssp. sepium	valkokarhunköynnös	snårvinda	
Campanula persicifolia	kurjenkello	stor blåklocka	
Campanula rapunculoides	vuohenkello	knölklocka	
Campanula rotundifolia	kissankello	liten blåklocka	
Carex acuta	viiltosara	vasstarr	
Carex digitata	sormisara	fingerstarr, vispstarr	
Carex lasiocarpa	jouhisara	trådstarr	
Carex leporina	jänönsara	harstarr	
Carex nigra ssp. nigra	jokapaikansara	hundstarr	
Carex pallescens	kalvassara	blekstarr	
Carex panicea	hirssisara	hirsstarr	
Carex rostrata	pullosara	flaskstarr	
Carex spicata	hakarassara	piggstarr	
Carex vesicaria	luhtasara	blåstarr	
Centaurea jacea	ahdekaunokki	rödclint	
Cerastium fontanum	nurmihärkki	hönsarv	
Cirsium arvense	pelto-ohdake	åkertistel	
Cirsium palustre	suo-ohdake	kårtistel	
Comarum palustre	kurjenjalka	kråklöver	
Convallaria majalis	kielo	liljekonvalj	
Corylus avellana	pähkinäpensas	hassel	
Dactylis glomerata	koiranheinä	hundåxing	
Deschampsia cespitosa	nurmilauha	tuvtåtel	
Deschampsia flexuosa	metsälauha	kruståtel	
Dianthus barbatus	harjaneilikka	borstnejlika	
Dryopteris carthusiana	metsåalvejuuri	skogstråken	
Dryopteris filix-mas	kivikkoalvejuuri	tråjon	
Epilobium adenocaulon	amerikanhorsma	amerikansk dunört	

Epilobium angustifolium	maitohorsma	mjökört	
Epilobium montanum	letohorsma	bergdunört	
Equisetum arvense	peltokorte	åkerfräken	
Equisetum fluviatile	järvikorte	sjöfräken	
Equisetum sylvaticum	metsäkorte	skogsfräken	
Erysimum cheiranthoides	peltoukonauris	åkergyllen, åkerkårel	
Festuca ovina	lampaannata	fårsvingel	
Festuca pratensis	nurminata	ängssvingel	
Filipendula ulmaria	mesiangervo	älggräs	
Fragaria vesca	ahomansikka	smultron	
Fraxinus excelsior	saarni	ask	
Galium boreale	ahomatara	vitmåra	
Galium palustre ssp. palustre	pikkurantamatara	vattenmåra	
Galium verum	keltamatara	gulmåra	VU
Geranium sylvaticum	metsäkurjenpolvi	skogsnäva	
Geum rivale	ojakellukka	humleblomster	
Geum urbanum	kyläkellukka	nejlikrot	
Gnaphalium uliginosum	savijäkkärä	sumpnoppa	
Gymnocarpium dryopteris	metsäimarre	ekbräken	
Hieracium (Sylvatica)	salokeltano	skogsfibbla	
Hieracium (Vulgata)	ahokeltano	hagfibbla	
Hieracium umbellatum	sarjakeltano	flockfibbla	
Hypericum maculatum	särmäkuisma	fyrkantig johannesört	
Iris pseudacorus	kurjenmiekkä	svärdsliilja	
Juncus conglomeratus	keräpäävihvilä	knapptåg	
Juncus effusus	röyhyvihvilä	veketåg	
Juncus filiformis	jouhivihvilä	trädtåg	
Juniperus communis	kataja	en	
Lapsana communis	linnunkaali	harkål, harfibbla	
Lathyrus pratensis	niittynätkelmä	gulvial	
Leontodon autumnalis	syysmaitiainen	höstfibbla	
Leucanthemum vulgare	päivänkakkara	prästkraige	
Lilium bulbiferum	ruskolilja	brandliilja	
Lilium martagon	varjolilja	krollilja	
Lupinus polyphyllus	komealupiini	blomsterlupin	
Luzula multiflora	nurmipiippo	ängsfryle	
Luzula pallescens	kalvaspiippo	blekfryle	
Luzula pilosa	kevätpiippo	vårfryle	
Lychnis viscaria	mäkitervakko	tjärblomster	
Lycopodium annotinum	riidenlieko	revlummer	
Lycopus europaeus	rantayrtti	strandklo	
Lysimachia thyrsoflora	tertualpi	topplösa	
Lysimachia vulgaris	ranta-alpi	strandlysing	
Lythrum salicaria	rantakukka	fackelblomster	
Maianthemum bifolium	oravanmarja	ekorrbar	
Malus domestica	omenapuu	äppelträd	
Matricaria discoidea	pihasaunio	gatkamomill	
Matteuccia struthiopteris	kotkansiipi	strutbräken	
Melampyrum nemorosum	lehtomaitikka	svenska flaggan	
Melica nutans	nuokkuhelmikkä	slokgräs, bergslok	
Mentha arvensis	rantaminttu	åkermynta	
Milium effusum	tesma	hässlebrodd	
Moehringia trinervia	lehtoarho	skogsnarv	
Molinia caerulea	siniheinä	blåtätel	

<i>Mycelis muralis</i>	jänönsalaatti	skogssallat
<i>Myrica gale</i>	suomyrtti	pors
<i>Nuphar lutea</i>	ulpukka	gul näckros
<i>Nymphaea alba</i> ssp. <i>candida</i>	pohjanlumme	nordnäckros
<i>Oxalis acetosella</i>	käenkaali	harsyra
<i>Paris quadrifolia</i>	sudenmarja	trollbär, ormbär
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi	rörflen
<i>Phegopteris connectilis</i>	korpi-imarre	hultbräken
<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>pratense</i>	timotei, nurmitähkiö	timotej
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	vass
<i>Picea abies</i>	kuusi	gran
<i>Pilosella officinarum</i>	huopakeltano	gråfibbla
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	bockrot
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty	tall
<i>Plantago major</i> ssp. <i>major</i>	kyläpiharatamo	groblad
<i>Platanthera bifolia</i> ssp. <i>latiflora</i>	valkolehdokki	nattviol
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka	vitgröe
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	lundgröe
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	ängsgröe
<i>Poa trivialis</i>	karheanurmikka	kärrgröe
<i>Polygonum aviculare</i>	pihatatar	trampgräs, trampört
<i>Polypodium vulgare</i>	kallioimarre	stensöta
<i>Populus balsamifera</i>	palsamipoppeli	balsampoppel
<i>Populus tremula</i>	haapa	asp
<i>Potentilla argentea</i> var. <i>argentea</i>	hopeahanhikki	femfingerört
<i>Potentilla erecta</i>	rätvänä	blodrot
<i>Potentilla norvegica</i>	peltohanhikki	norsk fingerört
<i>Prunella vulgaris</i>	niittyhumala	brunört
<i>Prunus padus</i>	tuomi	hagg
<i>Pteridium aquilinum</i>	sananjalka	örnbräken
<i>Quercus robur</i>	tammi	ek
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	smörblomma
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	revsmörblomma
<i>Rhamnus frangula</i>	paatsama	brakved
<i>Ribes nigrum</i>	mustaherukka	svart vinbär, tistron
<i>Rosa majalis</i>	metsäruusu	kanelros
<i>Rubus idaeus</i>	vadelma	hallon
<i>Rubus saxatilis</i>	lillukka	stenhallon, stembär
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	ängssyra
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä	bergsyra
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	gårdskräppa
<i>Salix aurita</i>	virpapaju	bindvide
<i>Salix caprea</i>	raita	sälg
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju	grönvide
<i>Sambucus racemosa</i>	terttuselja	druvfläder
<i>Scirpus sylvaticus</i>	corpikaisla	skogssäv
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho	gul fetknopp
<i>Sedum spurium</i>	kaukasianmaksaruoho	kaukasisk fetblad
<i>Sedum telephium</i>	isomaksaruoho	käringkål, kärleksört
<i>Solanum dulcamara</i>	punakoiso	besksöta
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	gullris
<i>Sonchus arvensis</i>	peltovalvatti	mjölktistel, åkermolke
<i>Sorbus aucuparia</i> ssp. <i>aucuparia</i>	pihlaja	rönn
<i>Sparganium emersum</i>	rantapalpakko	vanlig igelknopp

Stellaria graminea	heinätähtimö	grässtjärnblomma
Stellaria media	pihätähtimö	natagräs
Succisa pratensis	purtojuuri	ängsvädd
Syringa vulgaris	pihasyreeni	syren
Taraxacum sp., sektio Ruderalia	rikkavoikukat	ogräsmaskrosor
Tilia cordata	metsälehmus	skogslind
Trientalis europaea	metsätähti	skogstjärna
Trifolium hybridum	alsikeapila	alsikeklöver
Trifolium medium	metsäapila	skogsklöver
Trifolium pratense	puna-apila	rödklöver
Trifolium repens	valkoapila	vitklöver
Tussilago farfara	leskenlehti	hästhov
Urtica dioica	nokkonen	brännässla
Vaccinium myrtillus	mustikka	blåbär
Vaccinium vitis-idaea	puolukka	lingon
Veronica chamaedrys	nurmitädyke	teveronika
Veronica officinalis	rohtotädyke	ärenpris
Viburnum opulus	koiranheisi	olvon
Vicia cracca	hiirenvirna	kråkvicker
Vicia sepium	aitovirna	häckvicker
Viola mirabilis	lehto-orvokki	underviol
Viola palustris	suo-orvokki	kärrviol
Viola riviniana	metsäorvokki	skogsviol
Viola x ruprechtiana	viitaorvokki	violhybrid
Woodsia ilvensis	karvakiviyrtti	hällebräken



